

*Anmeldelse af Knud Vilby,
74 år og ældrevotemedlem*

IKKE ÆLDREBYRDE – IKKE GRÅT GULD

På Aalborg Universitet forskes der i os gamle både indenfor samfundsvidenskaberne og i humaniora og på naturvidenskabsområdet. Det er spændende, og det er der kommet en omfattende antologi ud af. Alle ved efterhånden, at andelen af ældre og gamle udgør en stadig større del af den danske befolkning, både fordi der fødes færre end tidligere, og fordi vi gennemsnitligt lever længere. Men hvad er konsekvenserne? Aldringen af samfundet bruges og misbruges politisk. Der er behov for faktuel og nuanceret information. Det får vi her.

Bogen kommer rundt om demografi og økonomi, betydningen af frivilligt arbejde, de nye krav til boliger og arkitektur, hjemmehjælp og hjemmepleje og plejehjem, robotteknologi som hjælp og besparelse, og hele spørgsmålet om terapi og rehabilitering i diskussionen om at gøre de sidste leveår så gode som mulige, eksempelvis også for demente.

Hvis der er et samlende budskab, så kunne det være, at begreber som "ældrebyrden" og "det grå guld" begge er relativt forvrøvlede i forhold til aldringen af samfundet. Jørgen Goul Andersen får effektivt og overbevisende gjort op med begrebet ældrebyrden ved at dokumentere, at Danmark – bl.a. i kraft af det dominerende pensionssystem – er mindre økonomisk belastet af mange pensionister, end den fordomsfulde debat har givet indtryk af. Rigtigt mange af de gamle bidrager økonomisk via skat og arbejde med mere til samfundet, end de selv får igen, og den udvikling vil fortsætte. (Man kunne på den baggrund godt

starte en kampagne mod den p.t. dominerende politiske holdning, hvor der spares på alle områder, undtagen netop de gamle. Det er ikke noget Goul Andersen skriver, men det skriver jeg).

Det betyder naturligvis ikke, at der ikke også er økonomiske udfordringer. De er ikke mindst på sundhedsområdet. Vi får flere gode år, hvor vi klarer os selv, men der er også meget store økonomiske udskrivninger til pleje og behandling. Og derfor er der naturligt nok fokus på, hvordan disse udskrivninger kan begrænses.

Derfor er der og skal der være fokus på "aktiv aldring". Hvordan kan vi blive ved med at være aktive som gamle. Aktive ældre har det bedre og er billigere i drift. I et samfund hvor det meste gøres op i penge, kan man måske ovenikøbet tjene på dem. Per H. Jensen, Morten Frederiksen og Hans-Peter Qvist skriver om frivillighed blandt ældre, og det er god læsning, selv om jeg lidt synes, de roder nogle begreber sammen. Både kommunerne og denne og tidligere regeringer vil gerne have mere frivilligt arbejde i gang ikke mindst på det sociale område, og ikke mindst for at kunne skære mere ned. Derfor skal der være flere gamle frivillige. Men der er jo pokker til forskel på at være frivillig og aktiv som gammel for at få et bedre liv for sig selv og for andre, og så at være det for at gøre det lettere for kommunen at spare penge.

Personligt kender jeg aktive gamle frivillige i roklubben, i kammermusikforeningen, i bedsteforældre for asyl, i venligboerne og i kampen for at få regeringen til at føre en knapt så reaktionær politik på miljø- og udviklingsområdet. Det er alle indsatser af stor værdi. Men er det det, forskerne mener, når de taler

om ”værdien af det arbejde, der udføres i den frivillige sektor”. Jeg synes definitionerne bliver uklare.

Meget i en bog som denne må nødvendigvis være præcision af viden eller opfattelser man allerede havde en fornemmelse af, men det er dejligt ind i mellem at støde på ny og overraskende viden, som ovenikøbet kan give lidt mere respekt for fædrelandet. Det var således noget af en øjenåbner for mig at læse (kapitel 13 af Per H. Jensen og Rasmus Juul Møberg) om, hvor stor forskellen er på ældrepleje her og hos vores rige sydlige nabo, Tyskland, hvor ”ca 70% af plejekrævende ældre bliver plejet i private husholdninger, og selv om en del familier vælger f. eks. at hyre en migrantarbejder til at forestå plejen, bliver 72% af denne gruppe plejet udelukkende af familiemedlemmer”. Det handler både om historiske forskelle, lovgivning og økonomiske rammer, men siger meget om, hvor store forskellene kan være mellem rige naboer.

Jeg skal ikke referere mere indhold. Læs selv. Det er en god bog. Men nogle kritiske bemærkninger til sidst: Redaktørerne påstår, den er for alle, der interesserer sig for og er nysgerrige på dette område. Hvis de mener det, skulle de have redigeret mere og stillet større krav til sprog og formidling. Demografi som eksempel. Jeg synes, demografi er interessant og ved en del om det, men en sætning som den følgende stiller sine krav: ”Aldringen af befolkningen set i forhold til andelen af ældre relativt til den arbejdsdygtige alder vil derfor i Danmark være noget mindre end samlet set i EU” (side 33). Det kan altså godt siges klarere. Og jeg kunne nævne mange eksempler.

Der er også rigeligt med korrekturfejl, og nogle rigtige fejl, som når det side 176 er en ud af 6 over 65 år,

Per H. Jensen & Tine Rostgaard (red.):

Det aldrende samfund.

Udfordringer og nye muligheder.

Frydenlund Academic.

318 sider kr 299,-.

der modtager hjemmehjælp, men andre steder 13% eller 13,5 % hvad der betyder 1 ud af hver 7 eller 8. Det er en forskel, som i hvert fald har betydning for kommunernes økonomi.

Det ville være dejligt, hvis eksperter også en gang imellem benyttede sig af eksperter i sprog eller blot af sproglige rigtigt dygtige håndværkere. Men sprog siger naturligvis også noget om afsenderne. Det er således interessant, men også lidt trist, at selv om new public management også her får sine fortjente skud for boven, så har sproget jo sejret. Det, det offentlige gør (eller ikke gør) ved os gamle, kaldes ”velfærdsproduktion”. Og denne velfærdsproduktion skal gives på en måde, der gør det muligt for os at gøre krav på vores rettigheder og ”agere som informerede og ansvarlige velfærdsagenter”.

Jeg vil gerne fortsat aldres aktivt, men jeg tror ikke jeg har lyst til at være velfærdsagent. Blandt andet fordi jeg, selv efter at have læst bogen, ikke helt ved, hvad det indebærer.